

XXV Üldlaulupidu "Üheshingamine" Tallinnas

2.-5. juuli 2009

Neljapäev

Külli

2. juuli 2009

2. kuni 5. juuli 2009 toimus Tallinnas Üheshingamine ehk XXV Laulupidu. Kuna Hilarios on ühistegevus alati au sees olnud, siis on igati loogiline, et ka meie koor sellest osa võttis.

Rahvapilliansamblid raekoja platsil.

Reis algas traditsiooniliselt kirikuplatsilt 2. juuli pärastlõunal. Ilm oli ilus ja meelrõõmus. Kui kompsud-kodinad bussi pakitud ja igäühel meelepärane pinginaaber leitud, võis sõit alata. Poolel teel tehti väike kõrvalpõige Laevale, kus paduvihmast sisenes Hel-le. Järgmine peatus oli Kükita. Seal oli võimalik soovi korral mõne toitva ampsuga kalorikaotust korvata. Edasi viis tee meid otse Tallinna. Majutuskohaks oli seekord kesklinnas asuv Inglise Kolledž. Ju oli korraldajatel midagi natuke segi läinud, sest tavaliselt on meid

Grupipilte siit ja sealt...

paigutatud kuhugi Lasnamäe avarustesse. Koolimaja oli kena, tingimused võiks öelda isegi luksuslikud (toetudes eelnevatele isiklikele laulupeokogemustele). Kogu kamp mahtus probleemideta meile eraldatud kahte klassi lähedasti ära.

Naudime liliefestivali.

Kuid ega me siis magama tulnud, suurlinn ootas meid oma meluga. Suundusime Raekoja platsile, kus pillipidu oli täies hoos. Nautisime rahvamuusikat kontserdi lõpuni. Seejärel toimus Silja eestvedamisel ekskursioon vanalinnas. Kõndisime mööda kiviseid tänavaid imet-

ledes kauneid vaateid ja vanade ehitiste aegumatut võlu. Tornide väljaku pargis sattusime liliefestivali raames rajatud iluaeda. Fantaasial pole piire. Võistlustööd kujutasid endast väga eriilmelisi nägemusi "21. sajandi tarbeaiast" või "Keskaja aiast" (sellised olid etteantud teemad).

Päikeseloojangul sättisime

Peotuli jõuab Admiraliteedi basseini.

end Admiraliteedi Basseini veerele ootama laulu- ja tantsupeo tule saabumist. Tuli ta meritsi laevaga. Hetk oli kaunis. Laeva raudumine, imeilusad meloodiad: "Viire takka", Koiksoni ja Matvere lauldud "Tuulevaiksel ööl"... Kuidas kirjeldada kirjeldamatut? Emotsiooni on sõnades raske edasi anda, ise peab nägema ja kogema. Igatahes laulu- ja tantsupidu sai avatud. Üritus jätkus koorilaulu ning

rahvatantsu ja muusikaga. Lustisime seal kuni väsimus tunda hakkas andma. Järgnes väike jalutuskäik läbi öise linna ning olimegi taas majutuskohas. Toimekas päev jäi seljataha. Mis ma oskan öelda? Ilus oli olla.

Hilaro on tantsuringis.

3. juuli 2009

Reede

Kersti

03. juulil toimus Tallinnas laulupeo proov. Olime kohale tulnud juba eelmisel päeval, et näha tule tulekut ja võtta osa erinevatest üritustest.

Alustuseks püüame omasid leida meie tavalises kogunemiskohas.

Oma proovipäeva alustasime me sobiva äratusega, kellelgi oli pandud äratuse helinaks Eesti hümn. Tõusma pidime küllaltki vara, kuna söömine oli planeeritud kella kaheksaks. Kõhud täis ja ennast natukene kasinud, otsustasime

minna jalgsi lauluväljakule. Kuna aega oli küllaltki palju, siis käisime läbi Kadrioru pargist. Lõpuks laululavale jõudes tuli välja, et olime oma minekut ikkagi liiga vara alustanud, sest seal tuli meil proovi oodata veel umbes kaks tundi. Selleks ajaks kui me kohale jõudsime, oli lauluväljakul juba küllaltki palju lauljaid, kuna lastekooridel ja mudilaskooridel juba proovid käisid.

Aja sisustamiseks otsustasime käia ringi ja vaadata, mida pakutakse. Kaupa oli palju, peaaegu nagu

laadal juba. Kõige paremini minevateks kaupadeks sellel päeval ja edaspidi olid vist etno sokid ja Eesti lipud ning laulupeosümboolikaga asjad.

Ja nüüd astuvad kõik kümme sammu ülespoole!

Järgmiseks otsustasime kasutada võimalust ja käia vaatamas ka paljukiidetud uusi wc-sid. Ja tuleb öelda, et esialgsel vaatlusel olid need tõesti kiitmist väärt, vähemalt võrreldes varasematega.

Uudistamas käidud, oli kell juba nii palju, et lähenes proovi aeg. Seega läksime oma kogunemispunkti, et koos teistega lavale minna. Enne meid olid laval mudilaskoorid ja siis veel lastekoorid. Kuid Silja oli mingil hetkel kindel, et peaksime hakkama laululava taha kogunema ja nii me läksimegi, kuid kohale jõudes tuli välja, et lavale minemiseni on veel küllaltki palju aega.

Lõpuks lavale minema hakates otsustasime, et püsime oma kooriga koos, seega läksimegi tenorite juurde laulma. Lavale saades oli esialgu kõik korras ja küllaltki lõbus, kuid kui lõpuks tuli peale mahutada ühendkoorid, siis enam nii lõbus ei olnud, kuna see rahvamass oli tõesti nii suur. Ja kindlasti üks asi, mis sellest laulupeost kõigile meelde jääb ongi lause - kõik häälerühmad kümme sammu üles-

Proovide vaheajal.

poole! Ja nii pidi ülespoole trügima päris mitu korda, enne kui kõik peale mahtusid.

Kuid tunne, nähes nii palju inimesi ühe kaare all, see oli... seda ei saagi sõnadega kirjeldada. Kui veel öeldi, et kontserdi päeval on seal palju rohkem inimesi, siis ei osanud enam midagi öelda.

Pärast proovi, mis lõpes alles kella 22 paiku, püüdsime

saada mõne ühistranspordi peale. See oli võimatu, kuna kõik bussid ja trammid olid inimesi paksult täis ja peatustes ootajaid veel kaks korda nii palju kui bussis. Otsustasime minna jalgsi ja olgugi, et Tallinna nii hästi ei tunne, jõudsime õnnelikult koolimajja tagasi. Seal ootas meid veel umbes kella 23.30 ajal õhtusöök. Imestan, et kokad üldse nii kannatlikud olid ja meid kõiki ära ootasid, kuna nende tööpäev algas veel varem kui meil.

**LÕUNA
LAULUVÄLJAKUL
R.03.07.**

Peale õhtusööki otsustasime minna karaoket laulma - mina, Karmen ja Ly. Arvasime, et kuna nagunii tänavalt tuleva müra tõttu eriti magada ei saa, siis võiks ju kuskil käia. Läksimegi vanalinnas asuvasse karaokebaari. Inimesi oli seal igasuguseid ja kõik tahtsid laulda. Nii otsustas ka Ly, et paneb ennast kirja. Kui ta sai oma laulu lauldud, otsustasime ka meie, et võiks ju proovida. Lõpuks olime siis kõik kolm oma etteasted sooritanud ja võisime rahus koolimajja magama minna, kuna järgmine päev tuli rongkäigus osaleda.

Esialgu proove tehes väsitas see täiesti ära ja vingumist oli ka kuulda, kuid kokkuvõttes sellisel üritusel osalemine ja see tunne, mis laulupeol saab, selle nimel tasub pingutada.

Kõik, kes on võtnud osa laulu- või tantsupeost, soovivad seda veel.

Järgmise laulupeoni!

Pikk proovipäev on läbi.

4. juuli 2009

Laupäev

Jaano

Niisiis saabus kätte laupäev, mis oli nagu tavaliselt ikka meie jaoks peamiselt rongkäigu päev. Pärast hommikusööki ja eelmise õhtu muljete läbiarutamist suunduti tantsupidu vaatama. Kuuldavasti oli pidu igati tore ja hingejääv.

Laupäeva hommikul oli aega käia tantsupeo etendust nautimas.

Peolt tagasi jõuti pärast keskpäeva ja kuigi rongkäik pidi algama kl 2, oli võrumaalastel kui eelviimastel veel kõvasti aega, et veidi puhata ja end ürituseks ette valmistada.

Olles seekord ööbimas otse vabaduse platsi äärses Inglise Kolledzis, olid Tartu- ja

Pärnumaa kolonnide kogunemine ja rongkäigu eelne melu otse klassiaknast jälgitav. Nagu alati olid hakkamas Popsid Tartust. Nende põhjalik ettevalmistus avaldas muljet. Valmis olid nii kõhukas õlle-vaat kui veoauto tugi-funktsioonide tarvis. Orkestrimeestega vesteldas avaldasid nad saladuse, et kavatsesid osa distantsist fonogrammi saatel marssida, et üritus väga väsitavaks ei kujuneks. Rahvas oli väga heas meeleolus ja katsumuseks igati valmis.

Seekord võisime rongkäigu ettevalmistusi ööbimiskoha aknast jälgida.

Asume vaikselt positsioone võtma.

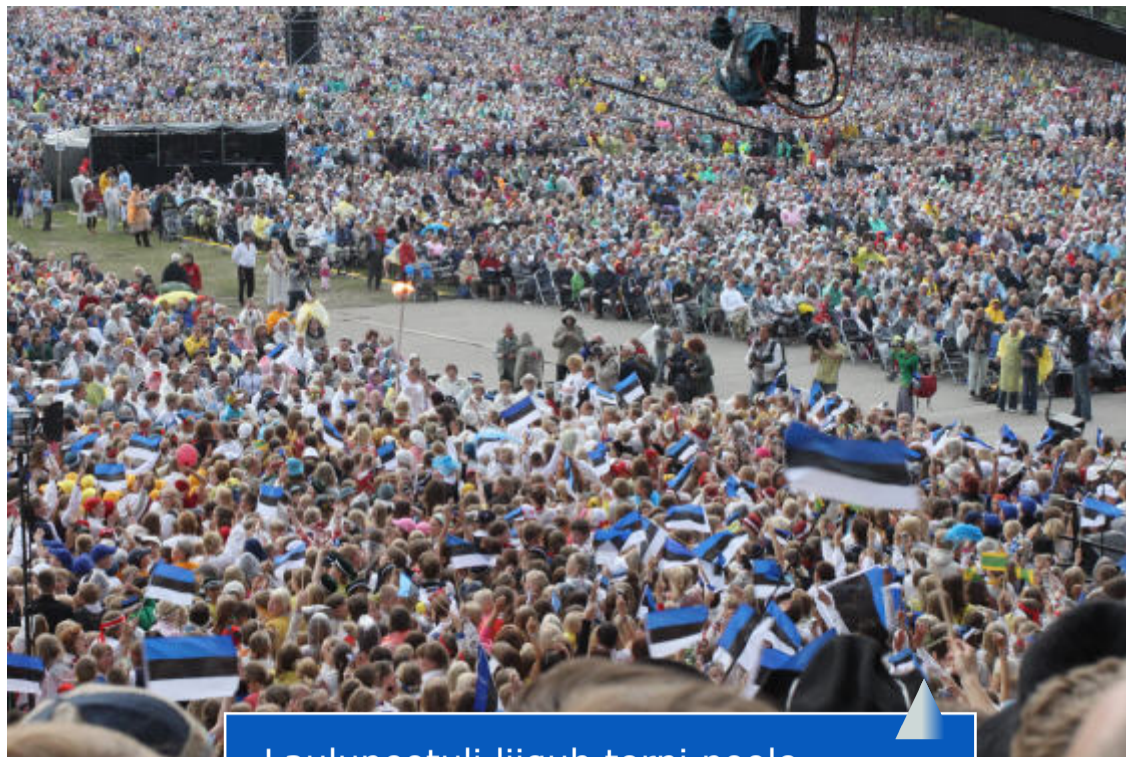
Kella nelja paiku hakkas Hilario oma positsiooni hõlvama ja sedakorda saime liikumise algust oodata just Läti saatkonna kõrval. Üsna varsti selgus, et rahvast on seekordsel laulupeol kõvasti rohkem, sest rongkäigu viibimine oli põhjalik ja viis lõppkokkuvõttes kontserdi alguse ligi poolteist tundi kavandatust hilisemaks. Siiski olime varsti liikumas

ja dirigent Silja tegi ennastsalgava otsuse ka sel korral rahvast kuulsa Hilario hüpega tervitada. Rahvale läks meie hüpe igatahes vingelt peale, nii et päris palju hõigati „Korrata!“. Üllatav, kui vähesest mõnikord publiku

Põhilise osa rongkäigust veetis Hilario õhus nagu tavaliselt.

kaasatõmbamiseks piisab. Igatahes usun, et olime oma hüppega päris populaarsed ja jäime mõnelegi sellest kor-rast ehk pikemalt meelde. Nagu öeldud, oli laulupeo-liste mass laululavale jõudes vinge. Ka korraldajad olid rongkäigu sellisest venimi- sest üllatunud, meid päästis see aga sedavõrd, et saime enne kontserdi algust ikka kõhu ka täis.

Laulupeotuli liigub torni poole.

Ja siis algaski rivistus ning see oli suhteliselt karm kogemus. Just minu kõrval hakkas ühel lauljal paha ja ta polnud veel lavale jõudnudki. Rahvas oli nagu silgud pütis ja püüdis lavale pääsemiseni kuidagi (näiteks Õllepruulijat lauldes) aega veeta. Lavale pääsemine võttis ka oma- jagu aega, päris kahju oli vaesest liikumisjuhist, kes püüdis „pakitud“ inimmassi veelgi väik- semaks suruda.

Laulupeo avasid ühendkoorid.

No ja lõpuks ta siis algas! Ühendkooride algus ja tule süütamine olid ikka päris võimsad. Kuigi ka algusesse planeeritud suurvormidest oli erinevaid arvamusi, oli esitus minu arust päris lahe. Pärast ühendkooride esinemist saime me lavalt alla ja suhteliselt kuivadena isegi tagasi kolledzisse. Kontsert tervikuna aga ei nii hästi ei läinud. Peatselt alanud vihm pani publiku koorimuusika armastuse ikka väga kõvasti proovile. Ja repertuaar oli ikka tava- inimesele liiast. Allakirjutanu arvates nii tõsiseid asju laulupeol esitada ei tasu. Ants Sootsi pärastised kommentaarid küll kinnitasid, et ette võeti katse eesti rahvast „paganlikust maitsest“ ja vohavast massi- kultuurist päästa, kuid ei suuda uskuda, et see õnnestus. Pigem olid paljud repertuaari pärast pahased, sest ei osatud laulu- peolt oodata. Ja igasugune selline pikaajaline vaimsure pööramine saab toimuda ikka vähehaaval nuppu peale keer- ates, mitte kogu kultuuri vae- sele paganale korraga kaela kallates.

Valikooride kuulamist häiris vihmasadu.

5. juuli 2009

Pühapäev

Suurem Urmas

Selle jutu algus sai tegeliku stardilöögi siis, kui Hilario parasjagu müüriservadel oma marsirännakule Kadriorgu starti ootas ja jalgu puhkas. Istusime rahulikult, süda rahulik, kui kroonik Vaido võtab ka ootamatult istet tänavaserival ja küsib teataval toonil, et kas tead, mis nüüd tuleb.

Hommik möödus muljeid vahetades.

Ööbimispaigaks oli Inglise kolledž.

Ei olnud vaja pikalt mõelda, kui nõustusin tema mõtte ja tahtega.

Kui 5. juulist kirjutada, siis esimesed etteasted ja hääleproovid tehti mõningate kooriliikmete poolt juba varajases pimeduses ja karaoke rütmide saatel Viru kõrghoonete katuste all. Loodan, et hääletrimm kedagi põrandal ööbijatest ei

seganud ja enamus sai uueks päevast ennast koguda. Minul endal õnnestus saada privaatelamine kooli läheduses ja kõige rohkem segas magamist hommikul vara umbes kella 9 paiku kajakas, kes rõdul toitu käis norimas. Aga oli aeg ka tõusta.

Peale hommikueinet ETV-s

Lauluväljakule saamine oli ühistranspordi kasutajale paras väljakutse.

jätkusid ERR-i poolt ülekanded toimuvate pidustuste kohta, kus räägiti eelnevatest päevadest, algavast peopäevast ja ka laulupidude tulevikust. Oli kuulda kiitu ja kriitikat 1. laulupeo päeva kohta.

Publiku hulgas oli raske ka seismiseks raske vaba kohta leida.

Bassi häälerühm otsustas teha üle pikema aja rekordi Hilaro üritustel osalemise kohta. Kogunemispäigaks leppisime Pirita kloostri taguse metsa suure bassikivi taga. Hajutamine saabumist erinevate liiklusvahendite vahel. Kõige kiiremini sai Mait, kes kihutas jalgsi kohale. Reino taksoteenusga sai ainult Kadrioru kohvikuni. Teistel läks

aega bussis tunglemisega, isegi pilt tükk aega pöuetaskusse. Aga see oli ka elamus ja sega-

koori bassim osa oligi kohal. Lauluväljakul liikusime ringi ikka hanereas, käest kinni nii kuuma suppi sööma kui ka lavale SEK kooride hulgas pärast POK, NAK, MUK, LAK kooride edukaid esinemisi. Oli see vast minemine ja olemine. Lava täideti lauljatega pilgeni ja tagareast ajas vist isegi üle ääre. Esinejate tihedus laval ületas küll kõikide aegade rekordid ja ei jäänud muud võimalust kui "üheshingamist" tegime vahelduvalt laulukaaslasega, muidu ei oleks ära mahtunud.

Laulude ettekanded sujusid ilma tõrgeteta ja need laulud, mis ikka sisemist hingeelu rohkem puudutasid, läksid kordamisele. Laulude vaheaegadel harjutasime merelaineid nagu tantsu-

peolised staadionil tegid, ikka käed üles ja alla, ise kaasa kohisedes. Isegi president Ilves koos perega osales aktiivselt mereliikumises. Hilaro bassirühma lauljaid viis lauljate laam tasapisi dirigendipuldi taha treppidele. Sealmaalt paistis ka täpsem sagimine, mis toimus puldi all toimkonnas. Üks säravamaid liikujaid oli kultuuri-

Aldi ja tenori laulupeorakuke.

minister Laine, kes vist kasutas oma kõrget positsiooni ja tiitlit, millega sai laulupeo toimkonnale näidata oma tahet ja võimu ning võtta õiguse esineda sütitava kõnega. Kõne lõpetuseks lauldi ka lipulaul ministri taktikepi järgi, olgugi et kava seda ette ei näinud. Kõigi

aegade rahvarohkema peo lõpulaulu Kodumaa eesotsas oli dirigent Eri Klas, kes tammepärga kandes juhtatas laulurahva koduteele. Sellega lõppes peo ametlik osa. Oli vägev sini-must-valge tunne enamiku lauljate ja kindlasti ka vaatajate südames, mis liidab meie väikerahvast. Üks noorepoolne Eesti sugemetga Rootsisis elav laulja laval ajas rinna kummi ja arvas, et Isamaa tunne on ikka imeline asi küll. Süda lausa lõhkemas.

Kodutee algas laululavalt jalgsi kesklinna, kompassinool näitas kurssi Viru tornile. Mõned kal-

dusid külgtuulega kõrvale, aga kui SEBE buss Parksepa poole startis, olid kõik ilusasti bussis ja hüvasti Tallinn. Koduteel olles meenutati ereda- maid hetki ja seiklusi möödunud päevadest. Üks omapärane lugu juhtus Parksepa kooli õpilasega, kes täiskuu paistel läks

mööda maja rändama. Hommikul ärkas väikese ehmatusena, kui leidis ennast naabertoast võõrast magamiskotist. Loo lõpp lahenes lõbusalt ja õpetajal langes kivi südamele, kes pool ööd koos valvemeeskonnaga eksija järgi ajas. Buss sõidutas kõik väsinud reisijad-esinejad Võrumaal kodutänavani. Sellega oligi käik laulupeol käidud ja uus nädal võis alata.

Laulupeolt sai lahkuda ainult jalgsiwageniga.